

Angol olvasásértést mérő nyelvvizsgaszövegek komparatív vizsgálata

Lajtai Ádám

ELTE PPK Neveléstudományi Doktori Iskola

2017. február 3.

Áttekintés

- Bevezetés
- Elméleti háttér
- Kutatási módszerek
- Eredmények
- Következtetések
- Megoldandó problémák, alkalmazhatóság

Bevezetés

- évente körülbelül 80.000 B2-es nyelvvizsga + 50.000 érettségiző angol nyelvből
- felvételi eljárás módosítása, idegen nyelvi kimeneti követelmények, érettségik módosítása
- „Mennyivel nehezebb a középfokú nyelvvizsga a közép érettséginél?”
- KER– mit határoz meg pontosan? (Alderson *et al.*, 2004)
- Célok:
  - Hogyan viszonyul egymáshoz a középszintű érettségi, a középfokú nyelvvizsga, valamint az emelt szintű érettségi nehézség szempontjából?
  - Nehézséget befolyásoló változók feltérképezése
  - Mindenki számára elérhető és könnyen kezelhető eszközök használata az olvashatóság mérésében

Elméleti háttér: Szövegi tényezők

- Olvashatóság (readability)
  - szavak, tagmondatok, mondatok hossza
- Szöveg logikai felépítése, koherencia
- Szövegkohézió
- Műfajból eredő sajátosságok, pl. narrativitás
- Szintaktikai komplexitás: T-unitok (Hunt, 1965) hossza, beágyazottság, jelzők átlagos száma főnévi frázisonként, mondatok közti szintaktikai hasonlóság
- Lexikai komplexitás:
  - lexikális sűrűség, konkrét/absztrakt szavak aránya, idiomatikus kifejezések
  - küszöbszintek – minimális lefedettség 95%-nál, optimális lefedettség 98%-nál (Laufer & Ravenhorst-Kalovski, 2009)

Kutatási módszerek: Minta

- 45-45 db min. 200 szó hosszúságú szöveg
  - Közép szintű érettségikből (A2-B1)
  - Középfokú nyelvvizsgákból (B2)
    - EuroExam, TELC, ECL, Cambridge FCE
  - Emelt szintű érettségikből (B2)

Kutatási módszerek: Eszközök

	Változó	Változó leírása
Readability Score	Flesch-Kincaid Reading Ease	$206.835 - (0.846 \times \text{szótag}) - (1.015 \times \text{szavak/mondatok})$
Coh-Metrix 3.0 (McNamara, Graesser, McCarthy & Cai, 2014)	Narrativitás	narratív szavak / össz. szó
	Szintaktikai egyszerűség	jelzők átlagos száma főnévi frázisonként (balraágyazottság)
	Konkrét szavak aránya	szemantikailag konkrét szavak / össz. szó
	Kohézió	főnevek, argumentumok, szótövek, tartalmas szavak átfedése
Syntactic Complexity Analyzer (Ai & Lu, 2013)	T-unitok átlagos hossza	szavak száma / T-unitok száma
Lexical Complexity Analyzer (Ai & Lu, 2010)	Lexikális sűrűség	tartalmas szavak / össz. szó
	Lexikális kifinomultság	„kifinomult” tartalmas szavak / össz. tart. szó
LexTutor (Cobb, 2005)	K5 lefedettség	Leggyakoribb 5000 szócsaládtípus / összes típus
	Core 4 lefedettség	Core 4 szócsaládtípusok / össz. típus

Kutatási módszerek: Adatelemzés

- Az adatelemzés R statisztikai programkörnyezet segítségével valósult meg
- Vizsgatípusok összehasonlítása
  - nemparametrikus varianciavizsgálat (Kruskal-Wallis H próba)
  - post hoc Nemenyi próba

Kutatási kérdés

- Statisztikailag szignifikánsak-e a különbségek a különböző típusú nyelvi vizsgák szövegei között a vizsgált változók mentén?
- Milyen mértékű eltérések találhatóak az egyes kategóriákban mért értékek között vizsgatípusonként?

Eredmények I.

Változó	χ^2	P	1,2	1,3	2,3
Flesch Kincaid RE	34.874	***	**	***	0.983 (ns)
T-unitok hossza	32.997	***	**	***	*
Narrativitás	27.018	***	***	***	0.591 (ns)
Szintaktikai egyszerűség	19.71	***	*	**	*
Konkrét szavak aránya	0.07	0.96 (ns)	0.98 (ns)	0.98 (ns)	0.969 (ns)
Kohézió	13.6	**	**	**	0.892 (ns)
K5 lefedettség	43.75	***	***	***	0.096 (ns)
Core 4 lefedettség	50.22	***	***	***	0.37 (ns)
Lexikális sűrűség	19.9	***	***	***	0.981 (ns)
Lexikális kifinomultság	21.116	***	***	***	0.318 (ns)

1 = köz. ér. | 2 = köz. nyv. | 3 = em. ér

ns $p > 0.05$

* $p < 0.05$

** $p < 0.01$

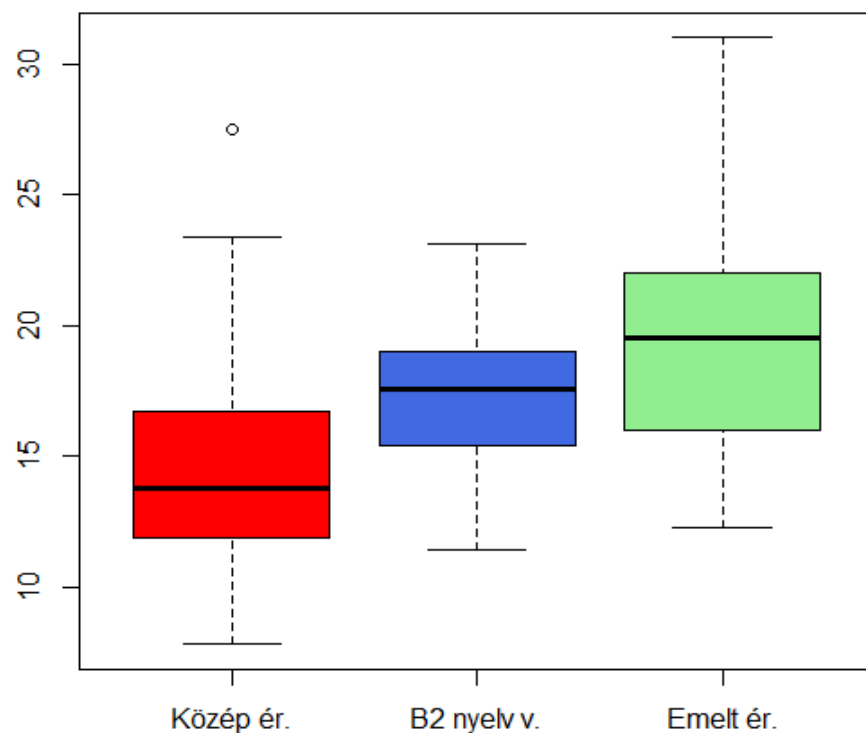
*** $p < 0.001$

T-unitok átlagos hossza

Kruskal Wallis H próba	$\chi^2 = 32.997$	$p < .001$
Post hoc (Nemenyi)		
	B2 nyelvvizs.	Emelt ér.
Köz. ér.	<.01	<.001
B2 nyelvvizs.	-	<.05

-	Közép ér.	B2 nyelvvizs.	Emelt ér.
Medián	13.75	17.37	19.5
Szórás	4.18	2.48	3.93
Ferdeség	.809	-.13	.53
Terjedelem	7.8 – 27.5	11.4 – 23.1	12.3 – 31
Shapiro W	.96	.982	.973
Shapiro p	.15	.648	.599

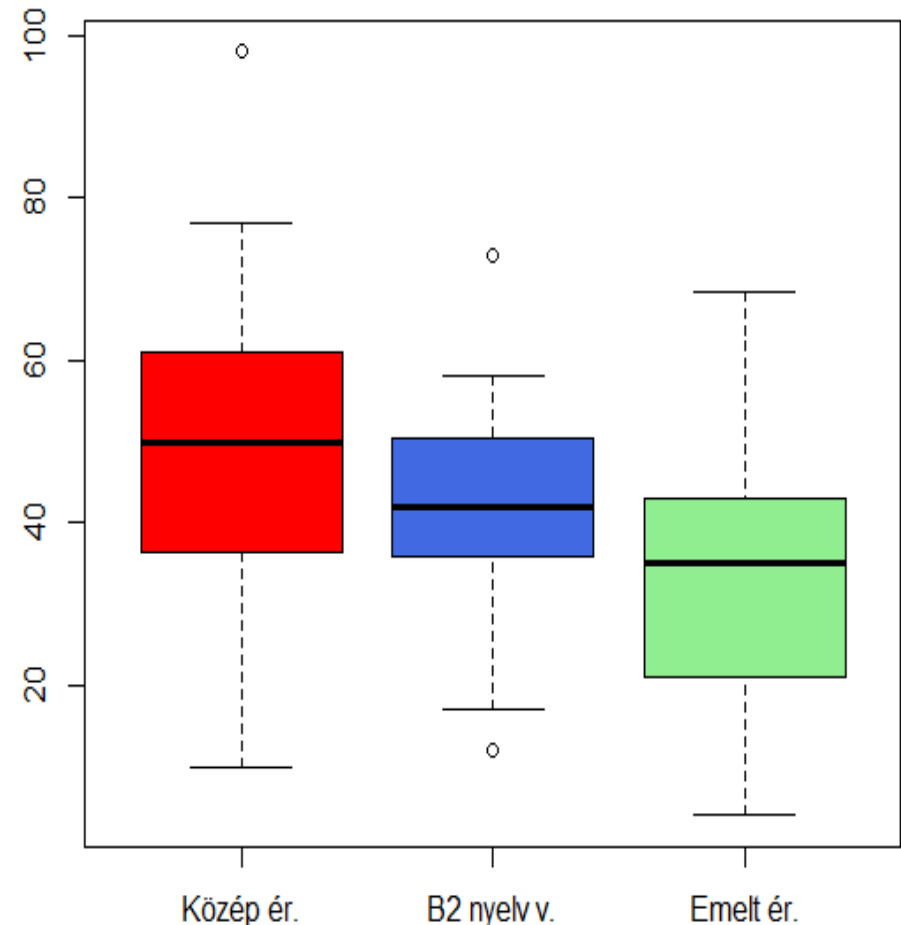
T-unitok átlagos hossza vizsgatípusonként

Szintaktikai egyszerűség

Kruskal Wallis H próba	$\chi^2 = 19.71$		$p < .001$
Post hoc (Nemenyi)			
	B2 nyelvvizs.	Emelt ér.	
Köz. ér.	<.05	<.01	
B2 nyelvvizs.	-	<.05	
-	Közép ér.	B2 nyelvvizs.	Emelt ér.
Medián	48	42	35
Szórás	17.8	14.95	17.25
Ferdeség	.21	-.187	.45
Terjedele m	10 – 98	12 – 73	4 – 71
Shapiro W	.989	.957	.965
Shapiro p	.93	.062	.179

Coh-Matrix Szintaktikai egyszerűség vizsgatípusonként

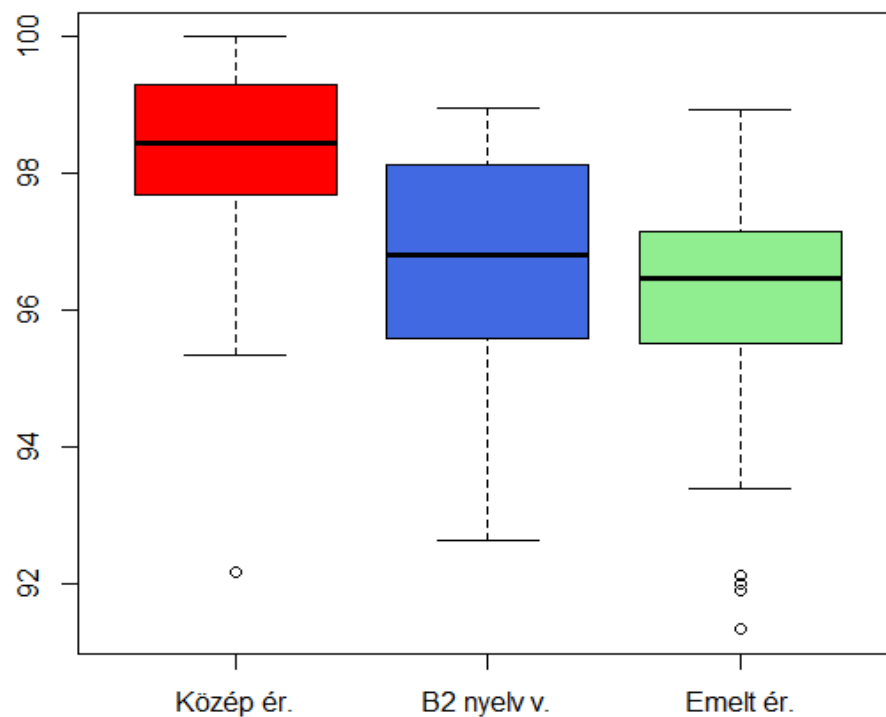

K5 lefedettség

Kruskal Wallis H próba	$\chi^2 = 43.75$	$p < .001$
Post hoc (Nemenyi)		
	B2 nyelvvizs.	Emelt ér.
Köz. ér.	<.01	<.01
B2 nyelvvizs.	-	.09

-	Közép ér.	B2 nyelvvizs.	Emelt ér.
Medián	98.5	96.68	96.275
Szórás	1.46	1.54	1.79
Ferdeség	-1.61	-.53	-1.06
Terjedelem	92 –100	92.63 – 98.95	91.33–98.9
Shapiro W	.864	.951	.899
Shapiro p	<.001	<.05	<.001

BNC-COCA K5 lefedettség vizsgatípusonként

Eredmények II.

	Medián(1)	Medián(2)	Medián(3)	SD(1)	SD(2)	SD(3)
FKRE	72.5	59.15	58.7	10.1	7.65	1.54
T-unitok	13.57	17.37	19.5	4.18	2.48	3.93
Narrativitás	70	37.45	40	26.6	24.4	21.1
Szin. egysz.	48	42	35	17.8	14.95	17.25
Konk.	75.5	67.51	71	30.67	19.11	29.39
Koh.	30.5	17.5	10	25.85	15.12	17.44
<i>K5</i>	98.5	96.68	96.275	1.46	1.54	1.79
Core4	97.145	93.29	93.06	2.016	2.75	2.21
Lex. sűr.	0.5	0.53	0.53	0.043	0.028	0.038
Lex. kif.	0.29	0.352	0.368	0.071	0.061	0.076

Következtetések

- A2-B1-es középszintű érettségi szignifikánsan eltér a másik két vizsgatípustól
- 10-ből 8 mutatószám mentén nincs szignifikáns eltérés a középfokú nyelvvizsgák (B2) és az emeltszintű érettségi vizsgák (B2) között
  - két szignifikáns eltérés: T-unitok átlagos hossza, szintaktikai egyszerűség
  - a lexikai változók is lineáris növekedést mutatnak, de a két B2-es vizsga között a különbség nem szignifikáns
- 10-ből 7 változó esetében a középfokú nyelvvizsgáknak (!) volt a legalacsonyabb szórásuk
- A szövegek KER-fokozatonkénti különbségeit a legtöbb változó megerősítette

Megoldandó kérdések

- kevert modell használata
- további változók: kohézió (temporalitás, kötőszavak, szövegek szituációs modellje, rokonszavak, egyéb lexikális tényezők)
- változók nehézségre mért hatásának tesztelése

Konklúzió, további vizsgálatok

- egyszerűen használható és elérhető eszközökkel vissza lehet fejteni a szövegek olvashatóságát befolyásoló változókat
- a különböző szintek és az azok közti különbség statisztikailag kvantifikálható
- a mutatószámok kombinálása egy integrált rendszerben -> szövegek olvashatóságának automatikus kiértékelése
- ugyanezen alapon nyelvtanulók írott produktumainak értékelésének részeit is automatizálni lehet

Felhasznált irodalom

- Ai, H. & Lu, X. (2010). *A web-based system for automatic measurement of lexical complexity*. Paper presented at the 27th Annual Symposium of the Computer-Assisted Language Consortium (CALICO-10). Amherst, MA. June 8-12.
- Ai, H. & Lu, X. (2013). A corpus-based comparison of syntactic complexity in NNS and NS university students' writing. In Ana Díaz-Negrillo, Nicolas Ballier, and Paul Thompson (eds.), *Automatic Treatment and Analysis of Learner Corpus Data*, pp. 249-264. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins.
- Alderson, J. C. (2000). *Assessing reading*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Alderson, J. C., Figueras, N., Kuijper, H., Nold, G., Takala, S. & Tardieu, C. (2004). *The development of specifications for item development and classification within The Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment: Reading and Listening: Final report of The Dutch CEF Construct Project*. Unpublished Working Paper. Lancaster: Lancaster University.
- Anderson, R. & Freebody, P. (1983). Vocabulary knowledge. In R. Ruddell, M. Ruddell & H. Singer (Eds.), *Theoretical models and processes of reading* (pp. 343–371). Newark: International Reading Association.
- Laufer, B., & Ravenhorst-Kalovski, G. C. (2010). Lexical threshold revisited: Lexical text coverage, learners' vocabulary size and reading comprehension. *Reading in a Foreign Language*, 22(1), 15-30.
- Liontou, T. (2014). *Computational Text Analysis and Reading Comprehension Exam Complexity*. Frankfurt (a. M.): Peter Lang Publishing Group.
- McNamara, D. S., Graesser, A. C., McCarthy, P. M., & Cai, Z. (2014). *Automated evaluation of text and discourse with Coh-Metrix*. Cambridge, M.A.: Cambridge University Press.

Köszönöm a figyelmet!

Lajtai Ádám